

**Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning,
Universitetet i Tromsø**

**RAPPORTERING AV UTDANNINGSVIRKSOMHETEN FOR
studieåret 2011/2012 og høsten 2012**

Innledning

Del 1 STATUS FOR OPPFØLGING AV TILTAK

Del 2 ANNET

INNLEDNING

Kvalitetssikringsrapporten for Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning (HSL-fakultetet) vil ta for seg spørsmål/områder fakultetene er bedt om å melde tilbake på til universitetets utdanningsmelding for studieåret 2011-2012 og høsten 2012. Dette er basert på tilbakemeldinger via rapporter fra programstyrene/instituttene og på det arbeidet som foregår på fakultetsnivå innenfor studiesida.

Rapporten er utarbeidet etter mal fra Universitetsdirektøren v/Avdeling for utdanning (UTA), brev 15.01.2013 (vedlegg 1). I del 1 "Status for oppfølging av tiltak" er tekst fra UTA markert med kursiv i rapporten. Punkter som kun gjelder universitetet sentralt er tatt med til informasjon. I punkter som gjelder fakultetene er ordet «fakultetene» i tillegg markert med tykk skrift, deretter kommer tilbakemelding fra HSL-fakultetet i ordinær skrift. I del 2 "Annet" etterspørres tema som kvalitetsutvikling, utfordringer, erfaringer og/eller suksesshistorier fra eget fakultet som ikke omtales i punktene i del 1. Tema i både del 1 og del 2 er knytta til fakultetets strategiplan for 2010-2013.

DEL 1: STATUS FOR OPPFØLGING AV TILTAK

I utdanningsmeldinga for studieåret 2010/2011 vedtok universitetsstyret at enhetene i løpet av 2012 skal gjennomføre en rekke tiltak. I denne delen bes enhetene redegjøre for oppfølging av disse tiltakene. I disse tilbakemeldingene bes enhetene om å innlemme egne analyser av utfordringene knytta til utdanningsvirksomheten. I avsnittene under gjengis styringssignalene slik de er gitt med en spesifisering av hva enhetene skal rapportere om.

Studiekvalitetsarbeidet ved Universitetet i Tromsø

I løpet av 2012 skal:

- *ledelsen og beslutningsorganene ved alle enheter prioritere arbeidet med å gjennomføre systematisk kvalitetssikring av utdanningsvirksomheten. De fakultet som ikke har et system for ekstern evaluering av studieprogram, skal få dette på plass. BFE-fak, NT-fak og Kunstfak skal i løpet av våren 2012 ha ferdigstilt arbeidet med de fakultetsvise prosedyrebeskrivelsene.*
- **fakultetene** sikre at det eksisterer evalueringsplaner for alle studietilbud, tilfredsstillende ordninger for student- og faglærerinvolvering samt ordninger for oppfølging og tilbakemelding til studentene i forbindelse med evalueringer.

Ansvarlig:

- **Fakultetene** bes gi en vurdering av evalueringsarbeidet med spesielt fokus på student- og faglærerevalueringer, samt oppfølging og tilbakemelding til studentene.
- BFE-fak, NT-fak og Kunstfak bes rapportere på ferdigstillelsen av lokale prosedyrebeskrivelser.
- **De fakultet** som ikke har hatt system for ekstern evaluering av studieprogram på plass, bes rapportere på status og ordninger for dette.

Evalueringsarbeidet ved HSL-fakultetet

Alle studieprogram evalueres hvert år ved HSL-fakultetet, slik det skal ifølge kvalitetsystemet ved UiT og interne rutiner ved fakultetet. I tillegg skal alle emner evalueres minst en gang i løpet av en programperiode. Hvert år i juni settes det opp evalueringsplan for emner ved alle studieprogrammene kommende studieår (høst/vår),

samt informasjon om evalueringsmetode. Oversikten legges ut på fakultetets nettside «Kvalitet i utdanninga», under overskrifta «For studenter».

Programstyrene melder om at lærerne deltar i prosessen med utforming av spørsmål til spørreskjema, enten det er ark som deles ut i timen, eller det elektroniske evalueringsverktøyet QuestBack. Noen lærere har i tillegg eller i stedet muntlig evaluering, ofte midtveis/underveis evaluering. Det kan se ut som om spørsmål om studentdeltakelse i evaluering blir noe misforstått: Programstyrene mener studentene er aktive i evaluering når de får tilbud om å svare på undersøkelser. Det stemmer for så vidt, men det betyr ikke at studentene deltar i for eksempel utarbeidelse av spørreskjema eller vurdering/planlegging av evalueringsmetoder. Her bør studentrepresentantene trekkes mer inn i arbeidet, enten i program-/instituttstyret, eller i egne arbeidsgrupper med ansatte. Dette var også et viktig moment i NOKUTs tilbakemelding til UiT etter gjennomgang av UiTs kvalitetsystem høsten 2012: Det anbefales at fakultetene involverer studentene mer i arbeidet med evaluering av studiene. Dette har også fakultet informert om i brev 08.03.2013 til instituttene/sentrene (ePhorte 2010/4203-51), der instituttene bes komme med tilbakemelding om planer/tiltak innen 1. juni. Se mer informasjon om NOKUTs gjennomgang av kvalitetsystemet under «Del 2 ANNET».

Muntlig evaluering foretas i noen tilfeller med studieleder og studiekonsulent/programsekretær, fordi det gir mulighet for mer anonym tilbakemelding fra studentene. De fleste har nå gått bort fra sluttevaluering til midtveis-/underveisevaluering, eller har sluttevaluering i tillegg. Erfaring viser at sluttevaluering kan medføre lav svarprosent fordi studentene regner med at det ikke får betydning for/hjelper dem selv. Flere programstyrer praktiserer nå muntlig evaluering og/eller ark utdelt i timen, da de opplever å få mer respons på dette. QuestBack kan medføre lavere svarprosent, men det er ofte et ressursproblem ved store studentgrupper. Programstyret for humanistiske fag ved Institutt for kultur og litteratur og Institutt for språkvitenskap melder om at de skal ha en gjennomgang av sine evalueringsskjema for å tilpasse dem mer til hvert emne/program og spørre etter mer konkrete momenter. Dette kan øke svarprosenten og sikre bedre evaluering.

Alle programstyrer melder om oppfølging i form av tiltak: Det settes i gang nødvendige tiltak og/eller justering av undervisning, eksamensform(er) og pensum. Flere programstyrer melder om endringer i emner/oppretting og nedlegging, både etter studentenes tilbakemelding og arbeidslivs-/samfunnsrelevans. Disse to grunnene henger ofte sammen.

Tilbakemelding til studentene er mer variert: Noen programstyrer sender skriftlig rapport til studentrepresentantene. Andre mener at informasjon er gitt når studentrepresentantene deltar på møte i program-/instituttstyret der evalueringsrapport og ev. tiltak behandles. Det informeres sjeldnere om gjennomføring av tiltak og resultat av disse. Her er det mer å gå på for å oppfylle intensjonene med tilbakemelding: Programstyrene kan for eksempel sende rapport og informasjon om tiltak med resultat til alle studentene i de aktuelle gruppene, legge ut informasjon i Fronter eller på egen nettside. Det er mest selve evalueringsrapporten eller referat fra evalueringsmøter det blir informert om. Dette blir også tatt opp i nevnte brev 08.03.2013 fra fakultet til instituttene/sentrene (ePhorte 2010/4203-51), om tilbakemelding etter NOKUT-rapport.

Studiekvalitet og læringsmiljø

I løpet av 2012 skal:

- **fakultetene** og universitetet sentralt synleggjøre studentenes muligheter til å gi tilbakemelding på studiekvaliteten og læringsmiljøet og mulighetene til å søke om individuell tilrettelegging
- **fakultetene** vektlegge læringsmiljø, læringsutbytte og læringsaktiviteter i evalueringer av emner og studieprogram
- universitetet utarbeide en ny plan for tilrettelegging og tilgjengelighet
- Avdeling for utdanning utarbeide informasjonsmateriell for både studenter og ansatte om individuell tilrettelegging
- **fakultetene** fullføre implementering av kvalifikasjonsrammeverket for alle studieprogram. Her må det også skapes bedre samsvar mellom læringsmål og eksamens-/ vurderingsformer.

Ansvarlig:

- **Fakultetene** bes redegjøre for arbeidet med læringsmiljø og individuell tilrettelegging.
- Avdeling for utdanning bes rapportere på arbeidet med ny handlingsplan for tilrettelegging, samt informasjonsmateriell om individuell tilrettelegging.
- **Fakultetene** bes rapportere på implementeringen av kvalifikasjonsrammeverket. I den forbindelse bes fakultetene gjøre vurderinger av hvordan dette arbeidet skal kvalitetssikres etter implementeringen. Hvordan sikres faglig sammenheng mellom program- og emnenivå? Hvordan sikres samsvar mellom undervisnings- og vurderingsformer og utbyttebeskrivelsene? Fakultetene bes videre belyse eventuelle problemstillinger i forhold til dette arbeidet.

HSL-fakultetet informerer studentene om mulighet for å gi tilbakemelding både på nettsida om kvalitet i utdanninga og ved direkte henvendelser til studentene om å svare på evalueringer. På nevnte nettside informeres det også om at studentene har mulighet til å gi direkte tilbakemelding utenom ordinære evalueringer ved å kontakte sin studentrepresentant, programstyret, leder for programstyret, instituttet eller prodekan for utdanning (se lenka «Si i fra!» under fanen «For studenter»). Fakultetet avventer for øvrig at den elektroniske tjenesten om å gi tilbakemelding sentralt til UiT skal komme i gang. Det skal være et tilbud for studenter som ikke føler at de når fram etter å ha prøvd først på fakultetsnivå. Fakultetet gjør likevel oppmerksom på at de studenter som tar kontakt via nevnte instanser, får respons og svar.

I emne- og programevalueringer som utføres på fakultetet blir studentene spurt om læringsmiljø, læringsutbytte og læringsaktiviteter/undervisningsformer. I skriftlige evalueringer er det også åpne kommentarfelt for de som ønsker å komme med ytterligere tilbakemelding.

Fra flere fagmiljø meldes det tilbake om tiltak og planer for utbedring av læringsmiljø, det er både faglig-sosialt og fysiske lokaler. Flere programstyrer arrangerer faglig-sosiale seminar, studieturer, kulturelle aktiviteter, og fadderordninger mellom nye og erfarne studenter. Dette er tiltak som studentene gir positive tilbakemeldinger på. Planlegging av «sosial sone» er satt i gang i Breiviklia, med planlegging av bedre lesesalsplasser, møteplasser og kjøkken for studenter som tilhører de forskjellige programmene og nivåene. Ettersom finansering fra Statsbygg er på vent, vil det ta noe mer tid før en ser effekten av dette.

Individuell tilrettelegging ved HSL-fakultetet:

Eksamen:

HSL-fakultetet har mottatt rundt 40 søknader i 2012 om individuell tilrettelegging i forbindelse med eksamen. Det er to saksbehandlere som i samarbeid med aktuelle fagområder har foretatt tilrettelegging. Søkerne har i hovedsak følgende diagnoser: dysleksi, flere former for muskelsykdommer, Aspergers syndrom, ADHD-diagnose og psykiske lidelser. Fakultetet har også hatt søknader om ammetid. Vi har registrert ei økning i søknader fra studenter med Aspergers syndrom og ADHD-diagnoser. Det er gitt følgende tilrettelegginger: PC m/retteprogram, ekstra skrivetid, hviletid, enerom, lydfil, spesialstoler, spesialtastatur osv. Studentene har i hovedsak fått innvilget søknadene sine.

Studiesituasjonen:

Fakultetet har en kontaktperson for studenter med behov for særlig tilrettelegging. Denne personen har ansvar for at det blir satt i gang nødvendige tiltak. Dette skjer stort sett først ved et møte med kontaktperson, søker, eventuell støttekontakt, og personer fra aktuelt institutt. Ofte er NAV, Studentrådgivninga samt Avd. for bygg og eiendom representert. Der det er nødvendig, setter vi ned ei støttegruppe som kan følge opp arbeidet og tilrettelegging over tid. Fakultets erfaring er at samarbeidet går greit med kommunen, NAV, hjelpemiddelsentral og Studentrådgivinga. Fakultetet vil styrke samarbeidet med Avd. for bygg og eiendom angående søknader om tilrettelegging/tildeling av egne leseplasser. I søknader som omhandler tilrettelegging i studiesituasjonen, søkes det ofte om egne lesesalsplasser (enerom). Per i dag har vi rundt fem aktive studenter som er plassert i egne rom, fordelt i Breiviklia og i Teorifagbyggets Hus 1, 2. og 3 etasje. De fleste får hjelp på sine faste masterlesesalsplasser eller på plasser tilrettelagt for laveregradsstudenter. Fakultetet har til enhver tid mellom 10 og 20 slike tilrettelegginger. I arbeidet med læringsmiljøet, har fakultets kontaktperson også samtaler/møter med studentene - dersom de ønsker det. Ofte skjer disse møtene i samarbeid med Studentrådgivinga og fakultetet.

Kvalifikasjonsrammeverket er innført i alle studieprogram ved HSL-fakultetet med beskrivelse av læringsutbytte i alle emner/studieprogram. Programstyrene melder tilbake om at de legger vekt på at sammenheng mellom emne- og programnivå følges opp kontinuerlig, ved endring i program/emner og oppretting av nye emner. Samme tilbakemelding gis om samsvar mellom utbyttebeskrivelse, undervisningsformer og vurderingsformer. Dette blir deretter vurdert når endringer/nyopprettelser skal avgjøres i på fakultetsnivå, i utdanningsutvalget. Dersom noe er mangelfullt, blir forslaget sendt tilbake til fagmiljøet med merknader om hva som må bearbeides før godkjenning.

Eksamen og læringsresultater

I løpet av 2012 skal:

- **fakultetene** ta i bruk et større mangfold av eksamensformer, som er nøye tilpasset studiets læringsaktiviteter og læringsmål. Forsøk med digitale eksamensformer skal vurderes, gjerne gjennom prosjektet "Fleksibel utdanning (2011-2014)" for slik å ivareta kompetanseoverføring, erfaringsdeling og behov for infrastruktur.
- **fakultetene** som mangler dette, utvikle prosedyrebeskrivelser og rutiner for arbeidet med å overvåke karakterbruken på sine emner og studieprogram (ikke fulgt opp inneværende år)

- *det igangsettes tiltak for å øke forvaltningskompetansen til saksbehandlere og beslutningstakere i utdanningsforvaltningen. Avdeling for personal og organisasjon foreslås å sette i gang et tilpasset kurs/opplæringsprogram.*

Ansvarlig:

- **Fakultetene** *bes gi en vurdering av arbeidet med fleksibel utdanning, herunder også bruk av digital eksamen.*
- **Fakultetene** *bes rapportere på utviklingen av rutiner for overvåking av karakterbruk på emner og studieprogram.*
- *Avdeling for personal og organisasjon bes rapportere på utviklingen av kurs innen forvaltningskompetanse.*

Fleksibilisering ved HSL-fakultetet:

Fleksibilisering av ordinære studieprogram:

Fakultetet satser videre på fleksibilisering av ordinære studieprogram ved å utvide porteføljen av fleksible førstesemesterstudier på utvalgte bachelorprogram. Siden oppstarten med tre program høsten 2010 har prosjektet blitt utvida til 7 programmer høsten 2012 (innføringsemne i sosiologi, dokumentasjonsvitenskap, historie, pedagogikk, fonetikk og språkvitenskap, tysk og filosofi - i tillegg til ex.phil. og ex.fac.) Alle emnene i programmene har vært mulig å ta helt nettbaserte. Totalt har rundt 370 studenter vært registrert på innføringsemnene høsten 2012. Evalueringene viser at de fleste studentene er fornøyd med opplegget rundt emnene. Høsten 2013 planlegges igangsetting av ytterligere to innføringsemner. Kunnskapsformidling og erfaringsdeling er viktige deler av prosjektet. Målet er at dette skal kunne danne grunnlag for utvikling av nye, fleksible studier. Fakultetet tilbyr også et utvalg av fleksible enkeltemner. Et eksempel er SOS-1030 Frivillig arbeid (30 stp.) som høsten 2012 hadde 30 studenter på ulike steder rundt i verden. Studentene har vært godt fornøyd med opplegget, noe som gjenspeiler seg i et minimalt frafall.

Fleksibilisering av mastergradsprogram:

Fakultetet tilbyr, i samarbeid med Handelshøgskolen i Tromsø, erfaringsbasert mastergradsprogram i strategisk ledelse og økonomi (MBA) som fleksibelt studium med en kombinasjon av forelesninger og nettbasert undervisning. Mastergradsprogrammet i logopedi starta opp høsten 2011 med samlinger i Brønnøysund kombinert med nettbasert undervisning. Høsten 2013 planlegges oppstart av Master of Public Administration med fleksibiliserte emner.

Koordinator for fleksible studier:

HSL-fakultetet har engasjert en koordinator som skal bidra til å koordinere og systematisere opplæring, erfaringsdeling og videreutvikling i forbindelse med fleksible studier.

Digital eksamen:

Fakultetet har siden våren 2011 hatt et prosjekt der det har vært gjort forsøk med digital skoleeksamen (uten hjelpemidler) på utvalgte emner. Prosjektet har involvert mange aktører på ulike nivå ved fakultetet, både administrativt og faglig, og har latt seg gjennomføre takket være et godt samarbeid og støtte fra U-vett og IT-avdelinga. Totalt er det gjennomført 10 digitale skoleeksamener fordelt på ulike fag. I tillegg har det vært gjennomført digitale eksamener med alle hjelpemidler tilgjengelig (åpen bok-eksamen)

i noen emner. Studenter, faglærere og sensorer har vært svært fornøyd med digitale eksamensordninger. Arbeidet med digital skoleeksamen har imidlertid vist at dagens løsning for lokaler, utstyr, gjennomføring og levering i Fronter er svært ressurskrevende, og har en del mangler som gjør at det ikke lar seg gjennomføre i stor skala. Fakultetet vil våren 2013 legge til rette for en oppskalering av digital innlevering av hjemmeeksamener. De fleste institutt tilbyr et eller flere emner med innlevering av hjemmeeksamen i Fronter. Utarbeiding av bedre veiledninger for administrasjonen og studentene, samt bedre utskriftsmuligheter, vil kunne bidra til at flere emner kan ha innlevering av hjemmeeksamener i Fronter.

Programstyrene forsøker for øvrig å tilpasse eksamensformer også etter forslag/ønsker fra studentene. Fra en del fagmiljø meldes det tilbake om at studentene ønsker flere muntligeeksamener. For program med store studentkull er dette ressurskrevende og dermed vanskelig å gjennomføre. Ved mastergradsoppgave i samfunnsplanlegging gjennomføres det både prøveforelesning og muntligeeksamen. Fagmiljøet anser dette som verdifullt fordi det muliggjør formidling av fagstoff. Det er uansett viktig at det er samsvar mellom eksamensform, læringsutbyttebeskrivelsen og undervisningsform.

Rutiner for tilsyn med karakterbruk ved HSL-fakultetet:

Fakultetet vedtok i februar 2012 interne rutiner for tilsyn med karakterbruk. Rutinene har blitt fulgt opp hvert semester fra og med vårsemesteret 2012. Instituttet tar først ut rapporter på eksamensresultater, som deretter undersøkes av ei gruppe bestående av representanter fra fagmiljøet, instituttledelse, studieadministrasjon ved instituttet og fra Seksjon for utdanningstjenester. Resultatene legges fram for instituttet og programstyret.

Gjennomføring og frafall

I løpet av 2012 skal

- *Universitetet i Tromsø evaluere ordningen med studieledere versus ordningen med programstyre/instituttstyre som ledelsesformer for studieprogrammene*
- *Det helsevitenskapelige fakultet analysere årsakene til at aktivitetskravene ikke er oppfylt for flere av fakultetets program, samt foreslå tiltak for å avhjelpe problemene*
- ***fakultetene intensivere arbeidet med å hindre frafall***

Ansvarlig:

- *Avdeling for utdanning bes rapportere på arbeidet med pågående evaluering av faglig programledelse.*
- *Det helsevitenskapelige fakultet bes rapportere på arbeidet med å oppfylle aktivitetskravene på fakultetets studieprogram.*
- ***Fakultetene bes gi en vurdering av arbeidet med å hindre frafall, og peke på relevante tiltak som er gjennomført i 2012.***

Ved HSL-fakultetet melder programmene om forskjellige tiltak mot frafall:

Fagmiljøene er opptatt av å motvirke frafall og har derfor satt i gang flere typer tiltak. Eksempler på dette er de nevnte faglig-sosiale arrangementene (se tidligere punkt om læringsmiljø), word-kurs og oppgaveskrivekurs for masterstudenter. Fellesnevner for flere andre typer tiltak, som vi ser positive resultater av, er av typen tettere og hyppigere oppfølging og veiledning: Prosjektseminar tidlig på mastergradsstudiet, der studenter får hjelp til å definere tema for mastergradsoppgave, slik at de kommer godt i gang

tidlig i studiet.

Noen tilbyr ekstra, felles veiledning for mastergradsstudenter i siste semester av studiet, slik at flere gjennomfører på normert tid. På starten i bachelorgradsstudiet tilbys det på noen program nettbaserte emner, som gjør at de lettere kommer direkte i kontakt med de nye studentene, og kan følge dem bedre opp. Nyttene av praksissemester blir vektlagt på bachelorgradsprogram i samfunnsplanlegging, samt bedre integrering av skrivekurs, øve på konkrete arbeidsrelaterte situasjoner i rollespill, og utvikle et mer arbeidsrelevant program. På Master in Indigenous Studies blir undervisninga lagt til rette for ei heterogen studentgruppe, det er obligatoriske arbeidskrav som workshop i engelsk, seminar, presentasjon av deler av mastergradsoppgaven og sette opp framdriftsplan for studiet.

På ex.fac. har det blitt innført obligatoriske arbeidsoppgaver for å knytte studentene tettere til undervisning. På noen emner i filosofi gis det mer veiledning. Emneporteføljen på bachelornivå i filosofi er justert med tanke på et mer spisset studieløp, som skal gjøre graden mer attraktiv og reflektere instituttets satsingsområde. Det er innført bachelorgradsoppgave i filosofi for å skape enhet i studieløpet og stimulere til å fortsette på mastergradsstudiet. På mastergradsstudiet i filosofi er det kollokvier med faglærer der studentene legger fram tekster. Studentene inviteres til forskerseminar, gjesteforelesninger, workshops og konferanser. Det er ennå tidlig å si noe om virkningene av dette.

Internasjonalisering

I løpet av 2012 skal:

- *UiT utarbeide en modell for praksisutveksling for utdanninger med obligatorisk praksis, både for inn- og utreisende studenter, og fakultetene skal utrede mulighetene for praksisutveksling i studieprogram uten obligatorisk praksis*
- *informasjonen og kompetansen til ansatte om felles gradssamarbeid bli bedre*
- *kravet til minimumskaractersnitt for opptak til mastergradsprogram for utenlandske studenter revurderes og eventuelt heves*
- *kravet til kompetanse i engelsk for opptak til engelskspråklige mastergradsstudier for utenlandske søkere heves*
- *UiT starte planleggingen av en målrettet profilering og rekruttering av utenlandske studenter*
- **fakultetene** *publisere de engelskspråklige studietilbudene til rett tid*

Ansvarlig:

- **De fakultet** *som har studier med obligatorisk praksis bes rapportere på arbeid med å utrede mulighet for praksisutveksling.*
- *Avdeling for utdanning bes rapportere på arbeid med felles gradssamarbeid.*
- *Avdeling for utdanning bes rapportere på arbeid med rekruttering og opptak til engelskspråklige studier i henhold til ovennevnte punkter.*
- **Fakultetene** *bes rapportere på arbeidet med publisering av engelskspråklige studietilbud.*

Praksisutveksling ved HSL-fakultetet i 2012 og framover:

På HSL-fakultetet er det lærerutdanninga som er mest relevant for praksisutveksling. For programmene master i lærerutdanning 1.-7. trinn og master i lærerutdanning 5.-10. trinn er det signert en ny utvekslingsavtale med School of Education på University of California Berkeley. På denne avtalen er det plass til totalt 10 studenter pr. semester. De studentene som benytter seg av denne avtalen vil få muligheten til å delta på “field schools” i Berkeley, og få dette godkjent som deler av deres obligatoriske praksis. Det arbeides også med å få på plass flere slike skreddersydde avtaler for disse studentene, blant annet i Umeå. Også barnehagelærerutdanninga jobber for å få på plass utvekslingsavtaler som gjør at studentene kan få praksis i utlandet i løpet av utdanninga. Der skal det nå sendes en henvendelse til Pædagoguddannelsen Storkøbenhavn (UCC), for å undersøke muligheten for å få i stand en utvekslingsavtale som også inkluderer et opplegg for praksis.

Publisering av engelskpråklig studietilbud

Dette skjer 1. mars, og da publiseres studietilbudet for hele det neste akademiske år.

Rekruttering til studiene

I 2012 skal:

- *UiT undersøke effekten av de gjennomførte rekrutteringstiltakene*
- *UiT videreføre igangsatte rekrutteringstiltak i henhold til handlingsplanen*
- *UiT ha en gjennomgang av arbeidsdelingen mellom enhetene som er involvert i rekrutteringsarbeidet slik at dette arbeidet blir koordinert på en best mulig måte*
- *UiT gjennomføre en undersøkelse for å avdekke årsaker til frafall blant egne studiesøkere*

Ansvarlig:

- *Avdeling for kommunikasjon og samfunnskontakt bes gi en vurdering av effekten av gjennomførte rekrutteringstiltak, samt gi en oversikt over hvilke tiltak som skal prioriteres fremover.*
- *Avdeling for utdanning bes rapportere på resultatene fra frafallsundersøkelsen*

Rekrutteringsarbeid ved HSL-fakultetet: se under del 2 «Annet».

Utvikling av studietilbudene

I løpet av 2012 skal:

- *universitetsstyret vedta en prioriteringsplan for større satsinger på nye utdannings- og forskningsfelt ved UiT*
- *arbeidet med den videre utviklingen av studieprogrammene kobles tettere til arbeidet med kvalitetssikring av utdanningsvirksomheten, Samfunnskontrakten, SAK-prosessen og Råd for samarbeid med arbeidslivet*
- *styringsgruppen for Fleksibel utdanning 2011–2014 rapportere om status for prosjektet*

Ansvarlig:

- *Avdeling for utdanning bes rapportere på utviklingen av studietilbudene henhold til ovennevnte punkter.*

Samarbeid med arbeids- og samfunnsliv

I løpet av 2012 skal:

- UiT arbeide for å realisere målene i samfunnskontrakten
- UiT aktivt hente inn kunnskap om hvilken kompetanse som er etterspurt av arbeids- og samfunnsliv. Fagmiljøene skal ta hensyn til denne kunnskapen både i utarbeidelse av nye studietilbud og ved endringer i nåværende studietilbud.
- UiT arbeide for å gjøre etter- og videreutdanningstilbudet bedre kjent

Ansvarlig:

- **Fakultetene** og Avdeling for utdanning bes gi en vurdering av sitt arbeid med nye og eksisterende studietilbuds arbeidslivs- og samfunnsrelevans i henhold til ovennevnte punkter.

Arbeidslivs- og samfunnsrelevans ved studier ved HSL-fakultetet:

Programstyrene ved HSL-fakultetet melder gjennomgående i sine rapporter at det ved endring/utvikling av nye emner/studieprogram tas hensyn til blant annet behov og etterspørsel, arbeidslivs- og samfunnsrelevans. Eksempler på program der relevans for arbeids og samfunnsliv tydeliggjøres i større grad: Endring av bachelorgradsprogram i dokumentasjonsvitenskap ble vedtatt i 2012 og tilbys fra høsten 2013 som bachelorgradsprogram i medie- og dokumentasjonsvitenskap. Det er et resultat av etterspørsel og interesse fra søkere som er interessert i utdanning med medievitenskapelig profil. Programmet er også relevant for arbeid i bibliotek, arkiv og museum, avhengig av spesialisering.

Programstyret for humanistiske fag melder at de arbeider med å få inn praksis på bachelorgradsnivå på medie- og dokumentasjonsvitenskap, kunsthvitenskap og tysk. Fagmiljøet forsøker generelt å få bedre kontakt med næringslivet og andre samfunnsinstitusjoner. Bachelorgradsprogram i pedagogikk samt mastergradsprogram i spesialpedagogikk har revidert studiet til et mer profesjonsretta studium. Barnehagelærer- og lærerutdanningene er i utgangspunktet profesjonsretta, og tar i tillegg hensyn i sine revideringer til ønsker fra barnehage- og skolesektor.

Master i logopedi ble oppretta på grunn av etterspørsel fra og i nært samarbeid med praksisfeltet. Master of Peace and Conflict Studies har lagt inn internship i sitt program, noe som gir karriéreerfaring og bidrar til nettverksbygging. Årstudium i kvensk er oppretta på bakgrunn av etterspørsel samt status som minoritetsspråk. Russlandstudier er oppretta etter vurdering av etterspørsel og behov, med særlig vekt på behov i nordområdene. Bachelorgradsprogram i språk og økonomi gir kandidaten en dobbelkompetanse i språk og økonomi, som er etterspurt. I 2012 ble også studieretning i bedriftsledelse oppretta i programmet, som det også er behov for. Mange av kandidatene fra studieprogram med språk og litteratur får arbeid i skoleverket, der det er etterspørsel etter lærere generelt og med språkkompetanse spesielt, men også i andre yrker der slik kompetanse er nødvendig, som informasjon, veiledning, reiseliv og annet.

Institutt for statsvitenskap, samfunnsplanlegging og sosiologi (ISS) ved HSL-fakultetet har i 2012 jobbet med å utvikle en ny erfaringsbasert mastergrad kalt *Master of Public Administration/Erfaringsbasert mastergrad i administrasjon og ledelse for offentlig sektor* (MPA). Dette studiet har ISS utarbeidet i tett samarbeid med blant annet UNN, NAV Troms, fylkeskommunene i Troms og Finnmark, Skatteetaten, Næringshagen, Kystverket og flere kommuner i Troms og Finnmark. På bakgrunn av disse møtene og samarbeidet har ISS utarbeidet et nytt studium som har som målgruppe ledere og andre

ansatte som aspirerer til lederstillinger i offentlig sektor, og andre som har interesse for lederrollen i offentlig sektor. Studiet vil sannsynligvis ha første opptak høsten 2013.

Forskerutdanning

I løpet av 2012 skal:

- UiT legge inn utdanningsplaner for Ph.D.-utdanningene i FS
- UiT legge til rette for at Ph.D.-studentene selv kan melde seg opp til emner, prøveforelesning og avhandling i Studentweb
- UiT legge til rette for at Ph.D.-studentene kan levere framdriftsrapporter i Studentweb
- UiT legge inn Ph.d.-programmene i studiekatalogen

Ansvarlig

- Avdeling for forsknings- og utviklingsarbeid skal rapportere på ovennevnte punkter.

DEL 2: ANNET

Fakultetene bes her om å omtale kvalitetsutvikling, utfordringer, erfaringer og/eller suksesshistorier fra eget fakultet som ikke omtales i punktene ovenfor.

Registrerte studenter

De fleste programmene melder om liten/ubetydelig endring i antall registrerte studenter, med noen unntak: Bachelor i pedagogikk har betydelig økning i studenttall, det samme har lektorutdanninga i språk og samfunnsfag, samt lektorutdanning trinn 1-7. Bachelorgrad i politikk, økonomi og filosofi har også hatt økning fra 2008 til 2011, men frafallet er stort. Master in Visual Cultural Studies har spesielt lave opptakstall ved siste opptak, dette er et markant avvik i forhold til tidligere opptak. Det meldes fra instituttet om blant annet problemer med forsinkelse i opptak, som kan ha ført til at ikke alle som fikk opptak kunne komme. Se eget punkt om dette under «Internasjonalisering», «Opptak til internasjonale mastergrader», sist i denne rapporten. Instituttet rapporterer dessuten at de har tatt grep og styrker blant annet sin kontaktinformasjon, rekrutteringsstrategi og har nå også fått en mer stabil studieadministrasjon. Når det gjelder gjennomføring er den imidlertid meget god. Det viser seg at noen program som i utgangspunktet har gode opptakstall, kan det være lav gjennomstrømming og større frafall. Se egne punkt om gjennomstrømming og frafall.

NOKUTs evaluering av kvalitetsystemet ved UiT, HSL-fak og NT-fak høsten 2012

NOKUT foretok høsten 2012 en gjennomgang av kvalitetsystemet ved UiT og på fakultetsnivå ved HSL-fakultetet og NT-fakultetet (Fakultet for naturvitenskap og teknologi). NOKUTs komité konkluderer med at systemet omfatter alle sider ved utdanningsvirksomheten, det er egnet til å avdekke kvalitetssvikt og systemet er i aktiv bruk. NOKUT har fire anbefalinger for UiT/fakultetene, som HSL-fakultetet vil ta med i videre utvikling av studiene og evalueringsarbeid: videreutvikle evalueringsrutiner, studentmobiliserende tiltak, styrke institusjonsnivået, og forbedre elektronisk informasjon til studentene. Instituttene/sentrene ved HSL-fakultetet er informert om dette i nevnte brev 08.03.2013 der det blir bedt om tilbakemelding til fakultetet innen 01.06.2013 (ePhorte 2010/4203-51).

Ekstern evaluering av to studieprogram i 2012

Bachelorgradsprogram i politikk, økonomi og filosofi:

Fakultetet valgte ut dette programmet for ekstern evaluering på grunn av stort frafall der studentene ofte tar overgang til bachelor i statsvitenskap, økonomi eller filosofi. Ved ekstern evaluering i 2012 ga studentene blant annet uttrykk for at de savna en helhetlig profil, en faglig sammenheng mellom de tre fagretningene. De programansvarlige instituttene har satt inn følgende tiltak for å redusere frafall: Det er oppretta ei egen seminargruppe for programstudentene på FIL-0700 examen philosophicum. Det er også godkjent et emne med obligatorisk bachelorgradsoppgave i 6. semester med problemstilling/case som skal belyses fra filosofiske, økonomiske og politiske perspektiv, for å understreke helheten i programmet. Det er for tidlig å si noe om resultatet av dette ennå. (ePhorte: 2011/5847)

Bachelor- og mastergradsprogram i spansk:

Fakultetet valgte ut disse to programmene for ekstern evaluering fordi faget er relativt nytt (oppstart i 2008). Det er tilfredsstillende studenttall på bachelorgradsprogrammet, med delvis gode resultater, men færre studenter på mastergradsprogrammet. Den eksterne komitéen anbefaler en del faglige endringer i emner og metodologi, som fagmiljøet har tatt med seg videre i utvikling av studiet. Endringer er foretatt, det gjenstår å se over tid hvilket resultat de vil gi. (ePhorte: 2011/5847)

Det er gjennomgående positive reaksjoner fra fagmiljøene på ekstern evaluering. De gir uttrykk for at de setter pris på en grundig gjennomgang av hele studieprogrammet og ser på møte med den eksterne komitéen og gjennomgang av endelig rapport som fruktbart og inspirerende. Eksterne evalueringer synes å motivere fagmiljøene til en videre konstruktiv prosess med videreutvikling av studieprogrammet. Det hender også at fagmiljøene selv tar kontakt med fakultetet og selv foreslår «sitt» program for ekstern evaluering, for eksempel for å få flere innspill fra fagpersoner utenfra. Dette er etter fakultetets syn meget prisverdig. I 2013 blir bachelor- og mastergradsprogram i russlandsstudier og Master in Indigenous Studies evaluert eksternt.

Forslag til ekstern evaluering i 2014:

Følgende to studieprogram foreslås for ekstern evaluering i 2014:

Bachelorgradsprogram i språk og økonomi: Programmet foreslås på grunn av nevnte lave gjennomføring/høyt frafall. Programstyret har initiert felles emner for å styrke integrering av disiplinene språk og økonomi, samt emner som er mer relatert til samfunns- og næringsliv. Virkningene av dette er enda tidlig å forutse. Det er interessant å se på oppbygging av programmet, innhold i emner og studieretninger i forhold til programmets læringsmål og se om det kan ligge årsaker her til dårlig gjennomstrømming og mulige tiltak for å hindre frafall.

Bachelorgradsprogram i statsvitenskap: Dette programmet har hatt høye opptakstall, men også stort frafall. Det meldes om 59 studenter som ble tatt opp høsten 2009, av disse har kun 15 gjennomført studiet, og 15 er fremdeles aktive (sistnevnte gruppe er nå i sitt fjerde studieår på et tre-årig program). Programstyret melder om tiltak mot frafall som faglig-sosiale arrangement. Men samtidig som det er frafall fra programmet, er det likevel en høy studiepoengproduksjon, fordi mange studenter tar enkeltemner. Det er viktig å se på mulige årsaker til frafall fra programmet, er det sider ved programmet som kan utbedres, og få flere enkeltemnestudenter til å knytte seg til programmet.

NOKUT-prosjektet om «Kvalitetsarbeid og kvalitetssikring på programnivå»: Bachelorgradsprogram i kunstvitenskap er inneværende studieår med på NOKUT-prosjektet om «Kvalitetsarbeid og kvalitetssikring på programnivå». Programstyret for humanistiske fag melder om at programstyret og fagmiljøene ønsker å ta med seg erfaringene fra dette prosjektet med tanke på videre utvikling av andre bachelorgradsprogram.

Frafall – planlagte tiltak

Bachelorgradsprogram i språk og økonomi melder om stort frafall, ofte i form av overgang til bachelorsgradsprogram i språk og litteratur eller til bachelorsgradsprogram i økonomi. Tilbakemelding fra studentene går på at de ikke føler at de to fagområdene er tilstrekkelig integrert. For å endre på dette planlegger IKL/IS (Institutt for kultur og litteratur/Institutt for språkvitenskap) et emne som skal integrere fagområdene på en bedre måte. Det er også nylig oppretta et emne i tysk, der de får praksisopphold i en bedrift, samt et emne i engelsk forretningskommunikasjon. Det vises for øvrig til forrige punkt, om ekstern evaluering, der planlagte tiltak mot frafall i BA-poløkfil omtales. Bachelorgradsprogram i språk og økonomi blir også anbefalt for ekstern evaluering i punkt, jf. pkt 1 over.

Erfaringer med tverrfaglige studieprogram, som for eksempel bachelorsgradsprogram i politikk, økonomi og filosofi og bachelorsgradsprogram i språk og økonomi, jf. overfor, viser at denne typen program har felles utfordringer: Det er bl.a. ei utfordring å skape en reell tverrfaglig profil, der de forskjellige fagområdene i programmet skal fungere som en helhet. Tiltak som felles seminargrupper og felles emner der de forskjellige komponentene forenes i undervisninga, pensum og oppgaver, kan være gode løsninger her. Fakultetet avventer derfor resultatene med stor interesse.

Gjennomføring

Tallene for 2012 ved HSL-fakultetet viser at det generelt var en økning i antall avlagte studiepoeng og uteksaminerte kandidater. Samtidig har antall helårsstudenter økt ved nesten alle institutter. Det er spesielt å merke seg at det rapporteres om «eksepsjonell god gjennomføringsgrad» på Master in Visual Cultural Studies og Master in Human Rights Practice. Dette er mastergradsprogram der tidligere nevnte tiltak mot frafall/for å styrke gjennomstrømming er grundig gjennomført. Bachelorsgradsprogram i filosofi har også hatt langt flere uteksaminerte kandidater i perioden 2010-2012. Når det gjelder eksamensresultat, melder programstyrene generelt om lite/ubetydelige avvik. Men som tidligere nevnt er det større frafall på noen program, som det er satt inn/er planlagt tiltak mot.

Fra Førskolelærerutdanning (FLU) til Barnehagelærerutdanning (BLU):

ILP – Institutt for lærerutdanning og pedagogikk er veldig fornøyd med prosessen med overgang til ny studieplan for den nye Barnehagelærerutdanninga, som starter høsten 2013 (FLU fases dermed ut). Det har vært lagt ned mye arbeid med utvikling av ny studieplan og nye emnebeskrivelser, og det har kommet gode innspill fra både studenter og praksisfeltet.

Etter- og videreutdanning

Fakultetet har fortsatt ei satsing på etter- og videreutdanningstilbud (EVU), noe som er viktig både for studentrekruttering og for å styrke kompetansen i landsdelen. Et eksempel på et nyoppretta studieprogram innenfor EVU ved fakultetet er *Master of Public Administration/Erfaringsbasert mastergrad i administrasjon og ledelse for*

offentlig sektor (MPA). Se mer om dette programmet under punktet i del 1 om «Samarbeid med arbeids- og samfunnsliv».

Rekruttering:

Høsten 2011 hadde HSL-fakultetet økning i studenttall, da med hovedvekt på bachelorgradsprogrammene. Høsten 2012 var det betydelig færre studenter på noen av BA-programmene. Det er uklart hvilke årsaker dette kan ha, for eksempel boligmangel og/eller annet.

Rekrutteringsstrategi

Arbeidet med rekruttering ved HSL er forankret i strategi for rekruttering av studenter som fakultetsstyret vedtok i januar 2011. Rekrutteringsstrategien er lagt opp som en konkret plan over løpende rekrutteringstiltak, og omfatter både tiltak som fakultetet/enhetene har ansvar for alene, tiltak som uformes i samarbeid med Avdeling for kommunikasjon og samfunnskontakt (KSA) og nasjonale tiltak fakultetet tar del i. Tiltak settes inn både før og etter søknadsfrist, og underveis i studiene.

Spesielle tiltak i rekrutteringsarbeidet

Rekrutteringsarbeidet i 2011 og 2012 har i hovedtrekk vært lagt opp i samsvar med fakultetets rekrutteringsstrategi. Enkelte tiltak fra studieåret bør likevel nevnes spesielt:

Satsing på lærerutdanningene og førskolelærerutdanning

Fakultetet har fortsatt satsing på målretta rekruttering til de nye lærerutdanningene. Det har vært brukt ekstra midler til en rekrutteringskampanje. Annonsering har i hovedsak vært på sosiale medier.

Fakultetet har også vært aktivt med i GNIST, nasjonale satsing på lærerutdanning og GLØD. [GLØD](#) er et prosjekt i Kunnskapsdepartementet, nedsatt i 2011, som blant annet skal øke rekruttering av personer med relevant høyere utdanning til barnehagen. Det største enkelttiltaket innen rekruttering for GNIST og GLØD var Kunnskapsdepartementets stand på Utdanningsmessa i Tromsø. I 2012 hadde denne standen for første gang fokus på lærer og førskolelærer. Tiltaket gir gode muligheter til å komme i kontakt med potensielle søkere.

Tiltak etter søknadsfrist

Alle 1.prioritetssøkerne blir kontakta i mai/juni. Alle som får studieplass, får tilsendt elektronisk velkomstbrev. Dette er i tråd med rekrutteringsplanen til fakultetet. Effekten av denne typen tiltak er vanskelig å måle, men systematikken i arbeidet er bedret vesentlig de siste årene.

Rekruttering fra bachelor- til mastergradsprogram

En del fagmiljø tilbyr faglig-sosiale arrangement, der både lærere og bachelor- og mastergradsstudenter møtes. Bachelorstudentene får informasjon om mastergradsstudiet og masterstudentene informerer om sin masteroppgave. Programmene legger vekt på at bacheloroppgaven er en forberedelse til masterstudiet, med både veiledning, selvstendig arbeid og skriveprosess.

Rekruttering til fleksible studier

For tredje gang ble det våren 2012 gjennomført annonsekampanje i sørnorske aviser for rekruttering til nettstudiene. Den viktigste satsinga her er til de nettbaserte

førstesemesterstudiene. I 2012 ble det også kjørt en mindre kampanje på facebook for nettstudiene.

Samisk utdanning (SAK-7 rekruttering)

Fakultetet deltar i SAK-7 i flere grupper. Her omtales arbeidet i rekrutteringsgruppa. UIT har ansvar for å bygge opp ei nettside, samiskutdanning.no, og en tilhørende facebook-side. Disse skal gi informasjon om samisk utdanning i Norge. Det er Høgskolen i Nord-Trøndelag som leder rekrutteringsgruppa. I tillegg er Samisk høgskole, Universitet i Nordland, Høgskolen i Finnmark med. HSL har gjennom dette arbeidet utviklet emneplaner i samisk som fremmedspråk inn i lærerutdanning 5.-10. trinn.

Lunsjseminar med fokus på rekruttering til engelskspråklige mastergradsprogram:

Høsten 2012 arrangerte HSL-fakultetet et lunsjseminar for innkommende utvekslingsstudenter og internasjonale enkeltemnestudenter generelt. På seminaret ble det informert om mulighetene til å søke opptak til våre engelskspråklige mastergradsprogrammer, etter avsluttet bachelorgrad ved studentenes hjemmeuniversitet. Om dette har effekt på søkertallene til de aktuelle programmene er det for tidlig å si noe om, men HSL-fakultetet vil satse på å gjøre dette lunsjseminaret til en årlig begivenhet.

Internasjonalisering: studenttall, fellesgrader og opptak til mastergrad

Tall: inn- og utreisende studenter ved HSL-fakultetet 2009-2012:

2009/2010	
Innreisende	Utreisende
146	87
2010/2011	
Innreisende	Utreisende
52	59
2011/2012	
Innreisende	Utreisende
63	52

Som beskrevet i fakultetsrapporten fra HSL-fakultetet forrige år, førte nye registreringsprosedyrer til et lavere antall utvekslingsstudenter enn tidligere år. (Studenter som kom inn via andre fakultets avtaler, men som tok noen emner ved HSL-fakultetet, skal registreres på «avtale-fakultetet».) Tallene i årets rapport avviker ikke vesentlig fra tallene i fjorårets rapport.

Arbeid med å opprette internasjonale fellesgrader:

HSL-fakultetet jobber videre med å utvikle en fellesgrad på høyere grads nivå, sammen med University of Saskatchewan, Canada. Foreløpig navn på graden er Northern and Indigenous Innovation, og planlagt oppstart for første studentkull er høsten 2014. Det tas sikte på å opprette det som defineres som en “joint degree” som blant annet innebærer at programmet eies av begge institusjoner og at det skal utstedes et felles vitnemål fra begge institusjoner.

Fakultetet er også i en tidlig fase i arbeidet med å utrede muligheten for en felles høyere grad med Northern Arctic Federal University (NARFU) i Arkhangelsk. Dette

arbeidet er som sagt i en tidlig fase, og det er fremdeles ikke avklart hvilke fagområder programmet skal dekke, men språk, historie og politikk er sannsynligvis relevante fagområder.

Problemer med opptak til internasjonale mastergradsprogram:

Flere av de internasjonale mastergradsprogrammene ved fakultetet melder om at behandling av søknader sentralt ved UiT tar så lang tid at søkerne til slutt får opptaksbrev for seint i forhold til den videre prosessen: Det gjør at søkerne med å skaffe de nødvendige papirer for utreise fra hjemlandet blir forsinket i forhold til semesterstart. Studentene kommer derfor etter at semesteret og undervisninga har starta. Dette er svært uheldig, særlig for denne studentgruppa som trenger ekstra informasjon og tilpassing i starten.